

Kommunedelplan oppvekst 2018 – 2030

Vedtatt i Kommunestyret 19. november 2018

Innhold

1. Status	3
2. Utfordringsbildet	5
3. Visjon	5
4. Hovedmål	6
5. Hovedområder, strategier og tiltak	6
5.1 Helhetlige tjenester og samarbeid	7
5.1.1 Mål.....	8
5.1.2 Strategier	8
5.2 Oppvekststruktur	9
5.2.1 Mål.....	9
5.2.2 Strategier	9
5.3 Leke- og læringsmiljø	10
5.3.1 Mål.....	10
5.3.2 Strategier	10
5.4 Kvalitet og kompetanse	10
5.4.1 Mål.....	11
5.4.2 Strategier	11
6. Økonomi	11

Foto: Alta museum

1. Status

I kommunedelplanens samfunnsdel «Alta vil» har Kommunestyret vedtatt de overordna mål og strategier for utviklingen av Alta som samfunn. Denne kommunedelplanen bygger videre på de mål og strategier som er beskrevet der med gode barnehager og skoler, et godt samisktilbud og gode og trygge oppvekstvilkår som viktige satsingsområder. Videre er kommunens folkehelsedokument sentralt for denne kommunedelplanen. Gjeldende lovverk, forskrifter og styringsdokumenter er ivaretatt gjennom planprosessen.

Alta kommune har totalt 27 barnehager; 13 kommunale og 14 private. I overkant av 1200 av Altas barn går i barnehage. Det utgjør omtrent 90 % av Altas barn, det vil si at hvert tiende barn i Alta ikke går i barnehage. Mange av disse er minoritetspråklige.

Barnehagene våre har ulike tilbud; gårdsbarnehage, musikkbarnehage, kulturbarnhage, idrettsbarnehage, utebarnehage og friluftsbarnhage. De har ulik størrelse og organisering, og det tilbys både halve og hele plasser. Vi har full barnehagedekning i henhold til barnehagelovens krav, men alle barn får ikke tilbud om plass i barnehage i sitt nærmiljø.

Tre barnehager i Alta kommune gir i 2017 tilbud til samiske barn; en samisk barnehage og to norske barnehager med hver sin samiske avdeling. Det er planlagt en ny kommunal samisk barnehage med to avdelinger fra høsten 2019.

Alta kommune har i dag rundt 2550 skoleelever fordelt på 15 grunnskoler og en voksenopplæring. I tillegg er det en privat kristen grunnskole og en Montessorrikkole i kommunen. Det er mange skoler sett i forhold til innbyggertall. Fem av kommunens grunnskoler regnes som distriktskoler, og i sentral-Alta er det 10 grunnskoler der elevtallet varierer fra 81 til 445 elever.

Alta kommune har per dags dato rundt 290 grunnskoleelever fra 1. – 10. trinn som får opplæring i eller på samisk.

Helsesøstertjenesten, barnevernet, Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), tiltaksteam og flyktningetjenesten er alle samlet i kommunens Barn og ungdomstjeneste med «en dør inn» og helhetlig og koordinert hjelp som sentrale stikkord for sitt arbeid. I tillegg er Alta en del av et nasjonalt forsøk på barnevernsområde hvor vi blant annet har etablert og drifter en egen ungdomsinstitusjon.

Alta har mange friluftsområder, idrettsanlegg og nærmiljøanlegg ved skoler, barnehager og kommunale lekeplasser. Det er også flere aktivitetsparker i byen, som kan benyttes til lek og uteaktiviteter året rundt. Lag og foreninger er viktige bidragsytere for å gi barn i Alta en aktiv oppvekst og meningsfylt fritid, og vi har rundt 120 frivillige organisasjoner og idrettslag. Videre har vi fritidstilbud i regi av kulturskolen, vitensenteret, biblioteket, museet, ungdomshuset og basseng.

Alta er en flerkulturell kommune med en rekke ulike befolkningsgrupper og nasjonaliteter som sammen utgjør et mangfoldig samfunn.

Foto: Breidablikk barnehage (Alta kommune)

2. Utfordringsbildet

Vi har valgt å fokusere på følgende hovedutfordringer:

- Vi har en barnehagestruktur som ikke fungerer optimalt med tanke på barnetall og bosetting
- Vi har overdekning i antall skoleplasser i forhold til dagens elevtall
- Vi ligger under landsgjennomsnittet på resultater i skole, både faglig og sosialt
- Vi har mange unge som sliter med sin psykiske helse
- Vi samarbeider ikke godt nok på tvers av avdelinger og virksomheter
- Vi mangler en overordnet strategi når det gjelder IKT i barnehage og skole
- Vi mangler en overordnet strategi som sikrer kvalitet og status i vårt samiske tilbud

3. Visjon

Alta – sammen om en oppvekst som gir liv til drømmene!

4. Hovedmål

Alle barn og unge skal gis mulighet til å realisere sine evner og talenter. Det skal være helhet og sammenheng i oppvekst- og opplæringstilbudet slik at alle barn og unge gjennomfører og består videregående opplæring innen normert tid.

5. Hovedområder, strategier og tiltak

Vi skal nå målene gjennom arbeid på følgende fire hovedområder:

- Helhetlige tjenester og samarbeid
- Oppvekststruktur
- Leke- og læringsmiljø
- Kvalitet og kompetanse

Tjenesteområdet oppvekst og kultur skal bygge all aktivitet på en felles verdiplattform. Alta kommunes verdier åpenhet, trygghet og respekt er sentrale på oppvekstområdet. Videre skal barnets beste alltid være i fokus. FNs barnekonvensjon skal danne grunnlaget for alt arbeid rundt barn og unge i Alta. Det er barnet, den unge og deres familier som skal være i sentrum, og tjenestene rundt skal samarbeide og bistå disse på best mulig vis.

I oppvekst og kultur dreier verdier seg om synet på barn og unge, og om synet på lek og læring. For å få til læring må alle oppleve tilhørighet og bli sett hver dag. Alle skal bli møtt med forventninger utfra sitt nivå og læringsaktivitetene skal gi den enkelte mestringsopplevelser og utfordringer. De unge må selv være aktive deltakere i sin egen læringsprosess.

Altaskolen skal danne og utdanne. Skolen skal være et lærende fellesskap preget av trygghet, åpenhet og respekt der samarbeid, dialog, vurdering og læring gir mulighet til å lykkes. Det skal være rom for alle med blikk for den enkelte. Skolens læringsprosesser skal vektlegge utvikling av sosiale ferdigheter, emosjonell intelligens og individuell utvikling.

Fremtiden er digital, og Altas barnehager og skoler må henge med på den digitale utviklingen slik at våre unge har et godt utgangspunkt når de skal videre. Teknologi må tas i bruk målrettet og innovativt som en støtte i læringsarbeidet og en naturlig del av hverdagen. I Alta er det stor variasjon mellom barnehagene og mellom skolene i forhold til alle aspekter innenfor IKT.

Døgnet har 24 timer og uka 7 dager. Barnehage og skole er bare en del av barn og unges hverdag. Vel så mye tid tilbringes hjemme med familien, med venner og ute på fritidsaktiviteter, uorganiserte eller organiserte. Det er viktig å skape gode opplevelser, oppleve utfordringer og mestring på alle arenaer. Derfor trengs det samarbeid på tvers ikke bare av virksomheter og avdelinger, med også mellom tjenesteområder og forvaltningsnivåer.

Alle barn og unge i Alta skal bli sett, hørt og verdsatt. Ansatte skal ha tro på at barn og unge kan mestre egen læring og personlige vekst individuelt og i samspill med andre.

5.1 Helhetlige tjenester og samarbeid

De første leveårene, inkludert svangerskapet, er avgjørende for barns utvikling. Belastninger i graviditet og de første leveårene kan føre til sykdom og sosiale problemer gjennom hele livet. Tidlig innsats er derfor av stor betydning. Barn og unge skal bli sett og hjulpet så tidlig som mulig når de trenger støtte og hjelp, uansett alder og utfordring.

Kommunen har ansvar for at de ulike tjenestene er godt koordinert. For at barn og foreldre skal få et best mulig helhetlig tilbud til beste for barns oppvekst og utvikling, kreves det godt og effektivt samarbeid mellom alle aktører. En dør inn for brukerne og samlokalisering av tjenesteområdet er viktig for å få det til.

Som en del av fokuset på forebygging og folkehelsearbeid i Alta kommune, skal tjenester rettet mot barn og unge iverksettes raskt når det er avdekket behov. For å sikre et helhetlig tilbud og tilpassede tjenester, må ansatte i kommunen ha god kompetanse og kjennskap til hverandre og hverandres fagfelt, samt hvilke samarbeidspartnere som finnes.

Foto: Siv Johanne Suhr (Alta kommune)

Mange aktører og ulike fagfelt er tilgjengelig for Altas barn. Jordmødrene driver svangerskapskontroll og oppfølging etter fødsel, helsesøstertjenesten følger videre opp med kontroller. Andre deler av Barn og ungetjenesten kobles på ved behov. De fleste barn går i barnehage, alle går på skolen og mange benytter seg av ulike tilbud på fritida. Det er viktig at alle overganger er gode.

5.1.1 MÅL

Barn og unge i Alta skal møte et helhetlig og sømløst tjenesteapparat som gir tidlig og riktig hjelp, til rett tid.

5.1.2 STRATEGIER

- **Fokus på tidlig innsats:** Tjenester rettet mot barn, unge og familier i Alta skal iverksettes umiddelbart når det avdekkes behov.
- **Tverrfaglig samarbeid:** Helt avgjørende for å lykkes med et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, er å ha interne rutiner og systemer for oppfølging, kvalitetssikring og evaluering.
- **Gode overganger:** Det er viktig med gode overganger gjennom hele oppvekstløpet. Det trengs informasjon, rutiner og dialog mellom de ulike partene for å sikre dette.
- **Lavterskel kultur- og fritidstilbud:** Det er viktig med gode kultur- og fritidstilbud. Det trengs bredde i type tilbud, og flere gratis- og lavterskeltilbud.

Foto: Breidablikk barnehage (Alta kommune)

5.2 Oppvekststruktur

Alderssammensetning og bosettingsmønster er viktig for oppvekststrukturen i Alta kommune. Til tross for økt innbyggertall er barnetallet synkende. Vi har mange skoler i forhold til antall innbyggere, noe som har stor innvirkning på ressurstildelingen. Små virksomheter er kostbare å drive. Dagens struktur gir heller ikke et likeverdig tilbud til alle.

Fremtidens oppvekststruktur må være fleksibel og bærekraftig og sikre gode læringsresultater. Strukturen må legge til rette for oppvekstanlegg som også er naturlige samlingspunkt i nærmiljøet ut over barnehage- og skoletida. Utearealer skal være tilpasset barns behov for lek og utfoldelse. Skolene må være geografisk plassert slik at en ikke blir så sårbar for endringer i bosettingsmønsteret.

Alta kommune har en sentral rolle i arbeidet med å styrke samisk språk og kultur, og barnehager og skoler som språkarenaer er de viktigste gjennomgående enkelttiltakene for bevaring og vitalisering av samisk språk.

Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Digitalisering er omstilling. I fremtiden vil ikke endring være en engangsøvelse, men en normaltilstand. Digitalisering i barnehage og skole dreier seg om å legge til rette for at teknologi blir brukt på en målrettet og innovativ måte for å støtte læringsarbeidet. I skole er bruk av IKT en del av fagene både gjennom kompetansemålene og i de metodene lærerne velger å bruke.

5.2.1 MÅL

Barn og unge i Alta skal gis et likeverdig og kvalitativt godt tilbud, og det må sikres en forsvarlig struktur i forhold til barnetall og bosettingsmønster som står seg i fremtiden og som tar inn over seg de muligheter og utfordringer fremtidens barnehager og skoler vil bringe.

5.2.2 STRATEGIER

- **Bærekraftig og fremtidsrettet oppvekststruktur:** Riktig dimensjonert antall og størrelse på Altas barnehager og skoler.
- **Aktivitet i oppvekstanlegg ut over barnehage- og skoletid:** Sikre flerbruk, idrettshaller og nærmiljøanlegg må plasseres i tilknytning til barnehager og skoler.
- **Alternativt opplæringstilbud:** Det er behov for en ny alternativ opplæringsarena for elever på ungdomstrinnet som ikke har nytte av det ordinære opplæringstilbudet. Det er også behov for å samle kompetansen på området.
- **Gjennomgående samisktilbud i barnehage og skole:** Vi må tilby et sammenhengende samisk tilbud i barnehage og skole 0-16 år med høy kvalitet og høy status.
- **Digitalisering:** Teknologi må tas i bruk målrettet og innovativt for å støtte læringsarbeidet.

5.3 Leke- og læringsmiljø

Barnehage og skole skal være steder for inkluderende fellesskap med plass til den enkelte. Barn trenger stimulerende og trygge lekemiljø der de kan utforske, leke, hvile og utfolde seg, alene og sammen med andre barn. Leken har en sentral plass i barnehagen og barneskolen, og lekens egenverdi skal anerkjennes.

Et godt læringsmiljø preges av positive relasjoner mellom barn og voksne, mellom barn og barn, mellom voksne og voksne, mellom barnehage og hjem og mellom skole og hjem.

Lærer må bruke tid på å opparbeide en positiv og støttende relasjon med hver enkelt elev, og elevene må oppleve trygghet, tillit og bli sett av læreren. Læreren må skape engasjement og motivasjon for læring og bidra til god selvfølelse hos alle elevene.

Alle skal oppleve et inkluderende, helsefremmende, trygt og godt skolemiljø. Elever, foresatte og ansatte ved skolen har et felles ansvar i arbeidet med å forebygge og stoppe all form for krenkende atferd.

5.3.1 MÅL

Barnehagene og skolene i Alta skal preges av et godt leke- og læringsmiljø med nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

5.3.2 STRATEGIER

- **Lekemiljø:** Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen og barneskolen skal gi gode vilkår for lek, fysisk aktivitet, vennskap og barnas egen kultur.
- **Læringsmiljø:** Et godt læringsmiljø er helt sentralt i både barnehage og skole, og har stor innvirkning på skolens faglige resultater. Et godt læringsmiljø preges av en positiv kultur for læring og tilpasset opplæring. Alle skal oppleve et inkluderende, helsefremmende, trygt og godt barnehage- og skolemiljø. Fysisk aktivitet og folkehelse skal inngå som en naturlig del av barnas hverdag.
- **Faglige resultater:** Vi skal ha et særlig fokus på lesing og regning, de praktiske og estetiske fagene og fysisk aktivitet i skolen. Det skal vektlegges gode læringsresultater utfra den enkelte elevs forutsetninger.

5.4 Kvalitet og kompetanse

Høy kvalitet i alle ledd, krever ansatte med rett kompetanse. Vi må rekruttere de rette personene, og sikre at de blir i kommunen gjennom gode vilkår og gode systemer for etter- og videreutdanning. Status og lønn har stor betydning for rekruttering til stillinger innenfor tjenesteområdet. Det er de ansatte som først og fremst er avgjørende for hvor god kvalitet det enkelte tilbudet har. Videre må vi sikre tilstrekkelig med driftsmidler slik at virksomhetene har det handlingsrommet som trengs for å gi et kvalitativt godt tilbud.

Foto: Therese Andersen (finmarkslopet.no)

5.4.1 MÅL

Alta kommune skal ha kvalifiserte ansatte i alle ledd. Vi skal ha en tverrfaglig sammensatt stab i barnehager og skoler, og økt rekruttering av samisktalende ansatte.

5.4.2 STRATEGIER

- **Omdømme:** Vi må fremsnakke og bygge stolthet over Alta kommune generelt og oppvekst og kultur spesielt.
- **Rekruttering:** Gode rekrutteringsprosesser og gode vilkår skal sikre godt kvalifiserte medarbeidere.
- **Planmessig kompetanseheving:** Utarbeide en konkret plan for kompetanseheving i hele tjenesteområdet.
- **Bemanning:** Utarbeide plan for forsvarlig bemanning i barnehager og skoler som også inkluderer andre yrkesgrupper enn de som tradisjonelt jobber der.

6. Økonomi

Tiltakene i handlingsplanen er langt på vei tenkt løst innenfor tjenesteområdets eget budsjett og gjennom eksterne prosjektmidler. Det trengs omfattende omprioriteringer innenfor tjenesteområdet for å få dette til. I de tilfellene der det trengs friske midler, må det løftes frem i egne saker.

Alta kommune